

Osiguranje od prirodnih katastrofa i katastrofa koje je prouzročio čovjek

Rezolucija Europskog parlamenta od 5. veljače 2014. o osiguranju od prirodnih katastrofa i katastrofa koje je prouzročio čovjek (2013/2174(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Zelenu knjigu Komisije od 16. travnja 2013. o osiguranju od prirodnih katastrofa ili katastrofa koje je prouzročio čovjek (COM(2013)0213),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 16. travnja 2013. pod nazivom „Strategija EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama” (COM(2013)0216),
- uzimajući u obzir javno savjetovanje o Zelenoj knjizi koje je od 16. travnja 2013. do 15. srpnja 2013. organizirala Komisija,
- uzimajući u obzir izvješće br. 12/2012 Europske agencije za okoliš pod nazivom „klimatske promjene, učinci te ugroženost okoliša u Europi 2012., izvješće utemeljeno na pokazateljima”,
- uzimajući u obzir izvješće Zajedničkog istraživačkog centra (ZIC) od rujna 2012. naslovljeno „Prirodne katastrofe: važnost rizika i pokriće osiguranjem u EU”
- uzimajući u obzir članak 5. Ugovora o Europskoj uniji,
- uzimajući u obzir članak 48. Poslovnika,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku (A7-0005/2014),
 - A. budući da se stopa penetracije, koja je izražena kao odnos postotka globalnih premija osiguranja i BNP-a pojedine države, razlikuje među državama članicama te uzimajući u obzir da opseg gospodarskih gubitaka povezanih s vremenskim pojavama u državama članicama nije jednak;
 - B. budući da se nejednak stupanj penetracije u državama članicama, uvjetovan zakonskim, geofizičkim, povjesnim i kulturnim razlikama koje dovode do različitih razina potražnje, može smatrati kao nešto što zahtijeva djelovanje na europskoj razini, a barem na području informiranja i politike prevencije;
 - C. budući da je tržište osiguranja EU-a vrlo raznoliko zbog izloženosti država članica različitim rizicima i prirodnim katastrofama i da mogućnost predviđanja prirodne katastrofe ovisi o raznim čimbenicima (meteorološkim, hidrološkim, geofizičkim itd.);
 - D. budući da je između 1980. i 2011. polovica troškova uzrokovanih vremenskim pojavama proizišla iz malog broja velikih događaja; budući da prirodne katastrofe i katastrofe koje je prouzročio čovjek predstavljaju finansijski rizik gdje god se dogode;
 - E. budući da su olujni uspori, šumski požari, riječne poplave i bujice među glavnim rizicima koji Europi prijete od prirodnih katastrofa i da, unatoč ubrzanom rastu njihove učestalosti,

i dalje nije moguće procijeniti njihove sve veće posljedice u vidu šteta i troškova;

- F. budući da građani često nisu svjesni različitih rizika koje sa sobom nose vremenske pojave ili pak kao pojedinci i kao zajednice imaju naviku podcjenjivanja rizika od prirodnih katastrofa, kao i posljedice nepripremljenosti;
- G. budući da s jedne strane prirodne katastrofe ovise o meteorološkim i zemljopisnim čimbenicima, a s druge strane katastrofe koje je prouzročio čovjek jesu izazvane krivim djelovanjem ili lošim upravljanjem rizikom;
- H. budući da su posljedice pojedinih prirodnih katastrofa u nekim slučajevima povećane zbog nedostatka odgovarajućih mjera opreza vlada, lokalnih tijela i građana;
- I. budući da su, s obzirom na katastrofe koje je prouzročio čovjek, podupiranje i optimizacija sigurnosnih pravila vrlo važni u svrhu sprečavanja nesreća;
- J. budući da je tržište osiguranja od prirodnih katastrofa pod utjecajem opsega preventivnih mjera u obliku prilagodbe klimatskim promjenama (npr. stvaranje obrana za poplave ili brzo otkrivanje i sposobnosti reakcije na šumske požare), a cilj tržišta osiguranja od katastrofa koje je prouzročio čovjek jest ispuniti obveze nametnute sigurnosnim standardima, proizlazi da je neprikladno odnositi se na isti način prema materijalnoj šteti i osiguranju od odgovornosti;

Sprečavanje i informiranje

- 1. smatra da je sprečavanje najvažniji čimbenik u pogledu zaštite ljudi i izbjegavanja gubitaka izazvanih neočekivanim događajima; upozorava na ulogu EU-a u razvoju odgovornijeg društva koje u dovoljnoj mjeri promišlja mjere opreza te stvara kulturu sprečavanja podizanjem svijesti građana i o prirodnim rizicima i o rizicima koje je prouzročio čovjek;
- 2. vjeruje da dodatna istraživanja mogu donijeti detaljni okvir za različite situacije, u pogledu razumijevanja i sprečavanja rizika za okoliš te smanjenjem nesigurnosti u ovom području; pozdravlja partnerstva između osiguravajućih društava i istraživačkih instituta s ciljem udruživanja sredstava, sposobnosti i stručnosti u pogledu rizika da bi se na taj način bolje shvatila povezana pitanja, pripremajući tako građane i zajednice da budu sposobniji u suočavanju s rizicima povezanim s prirodnim katastrofama;
- 3. vjeruje da je informiranje ključno u sprečavanju i ublažavanju takvih katastrofa; stoga zahtijeva užu suradnju između država članica i privatnog sektora kako bi se građanima pružile važne informacije povezane s rizicima s kojima se suočavaju;
- 4. smatra da EU i nacionalna tijela mogu dati osjetnu dodanu vrijednost podržavajući odgovorno ponašanje pojedinca i dijeleći najbolje prakse u sprečavanju rizika i ublažavanju među državama članicama i regionalno, i također pozdravlja podršku kampanja kojima je cilj povećati svijest građana o rizicima prirodnih katastrofa i poznavanju geografije i klime;
- 5. ističe da bi se sudjelovanjem lokalnih tijela i dionika u donošenju odluka u vezi s planiranjem i urbanim razvojem grada moglo unaprijediti upravljanje prirodnim katastrofama; vjeruje da bi se užom suradnjom javnih i privatnih sektora moglo pomoći

državama članicama i lokalnim tijelima da odrede područja visokog rizika, odluče o preventivnim mjerama te se pripreme za koordinirano djelovanje;

6. poziva države članice i javna tijela da poduzmu odgovarajuće preventivne mjere kako bi se ublažile posljedice prirodnih katastrofa; poziva vlade da stvore i održavaju jedinice za odgovor na krizne situacije kako bi se ublažile posljedice takvih kriza;
7. poziva države članice da s ciljem zaštite građana od neočekivanih događaja uspostave mrežu za razmjenu informacija i razmjenjuju najbolje prakse i iskustva te da se dogovore o prekograničnoj koordinaciji i upravljanju;

Tržište osiguranja

8. pozdravlja napore Komisije da podigne razinu svijesti u vezi s katastrofama, ali ističe da prirodne katastrofe i katastrofe koje je prouzročio čovjek zahtijevaju različite vrste osiguranja te da su pokrivene iz različitih tržišta osiguranja, zbog čega se ne mogu razmatrati zajedno, čak ni u slučajevima kada ljudska odluka povećava izloženost riziku od prirodne katastrofe;
9. ističe da EU ne treba stvarati pravila odgovornosti koja su proturječna i preklapaju se; ističe da u većini država članica postoji neki oblik sustava utemeljenog na osiguranju za poplave i druge prirodne štete; primjećuje da sustav može biti nadopunjjen državnim sredstvima kao naknada za imovinu koja ne može biti privatno osigurana, te bi takva državna sredstva također mogla služiti kao naknada za potraživanja od osiguranja koja premašuju maksimalni iznos ili za izvanredno veliku štetu; nadalje smatra da država članica može sudjelovati u naknadi za štetu pružajući reosiguranje; smatra, međutim, da se ti sustavi razlikuju u mnogo aspekata i da nije niti oprezno niti potrebno ujedinjavati ih;
10. primjećuje da je Uredba (EZ) br. 2012/2002 o osnivanju fonda solidarnosti Europske unije temelj za djelovanje Zajednice u slučaju velike katastrofe i da Uredba jasno navodi: „Djelovanje Zajednice ne bi trebalo od odgovornosti oslobođeniti treće strane koje su, prema načelu „zagadivač plaća”, u prvom redu odgovorne za štetu koju su prouzročile, niti otežavati preventivne mjere na razini država članica i Zajednice”.
11. potiče Komisiju na jamčenje jednostavnog pristupa važnim podacima, uključujući komparativne statistike, a države članice na objavu jasnih i točnih podataka u svrhu potpore potrošačima, zajednicama i poduzećima pri donošenju odluke o ugovaranju police osiguranja od prirodne katastrofe; smatra da bi bilo korisno uvesti standardizirane oblike utemeljene na različitim kategorizacijama događaja;
12. podsjeća da prirodne katastrofe utječu i na privatna kućanstva i na poslovne aktivnosti te potiče osiguravajuća društva da preuzmu određivanje cijena temeljeno na riziku kao glavni pristup osiguravanju štete od katastrofa; poziva države članice da predlože poticaje kojima će ponukati građane da se zaštite i osiguraju vlastitu imovinu od štete, i poticaje koji odgovaraju potrebama osiguranja u vezi s odgovornošću prema okolišu, npr. za poduzeća u rudarskom, plinskom, kemijskom ili nuklearnom sektoru;
13. poziva osiguravajuća društva da ugovore učine jasnijima za potrošače i da omoguće informacije o mogućim opcijama i njihovom utjecaju na cijenu pokrića, kako bi se na taj način potrošačima osigurala odgovarajuća mogućnost izbora; poziva osiguravajuća društva da omoguće jasne i razumljive informacije za svoje korisnike i potencijalne

korisnike;

14. priznaje potrebu potrošača da razumiju vrstu pokrića koju imaju i način na koji bi se stvari odvijale ako se rizik ostvari; ističe da potrošači prilikom kupnje proizvoda osiguranja i prije potpisivanja ugovora o osiguranju moraju biti u potpunosti informirani o svim uvjetima ugovora, uključujući postupke i rokove za postupke odustajanja ili žalbe; smatra da bi utvrđivanje cijena na temelju rizika trebalo zauzimati središnje mjesto kod dostupnosti pokrića osiguranjem; vjeruje da se EU i države članice moraju brinuti za zaštitu potrošača;

Dobrovoljno osiguranje

15. podsjeća da na koncu država ili regionalna tijela snose velik dio tereta neizravnog ili izravnog troška nastalih šteta, neovisno je li štete prouzročila priroda ili čovjek, te predlaže da države članice i regionalna tijela priznaju važnost sprečavanja rizika i odrede ga kao temelj svoje strategije ulaganja, s obzirom na to da je učinkovitije umanjiti posljedice katastrofa nego samo naknadno osiguravati pokriće i popravak štete;
16. ističe rizik moralne opasnosti u slučaju da građani pretpostave da će njihova vlada koristiti javna sredstva iz državnog proračuna kako bi pokrila njihove gubitke; kritizira, stoga, djelovanja i mjere koje bi mogle obeshrabriti građane ili zajednice od toga da poduzmu korake za vlastitu zaštitu; smatra da građani trebaju snositi svoj dio odgovornosti te da naknade ne trebaju pokriti svu štetu;
17. podsjeća da u ovom sektoru treba zadržati pojedinačnu odgovornost, te je svjestan napora država članica da kombiniraju promicanje pojedinačne odgovornosti s vladinim posredovanjem;
18. zaključuje da u ovom sektoru nije došlo do poremećaja tržišta kojim bi se opravdalo posredovanje na europskoj razini te ne smatra da bi za to pitanje postojalo jedinstveno rješenje koje odgovara svima; podsjeća da proizvodi osiguranja oblikovani po mjeri ovise o mnogim čimbenicima, poput vrste rizika, njihove moguće kvantitete i kvalitete, kulture sprečavanja, stanja pripravnosti i sposobnosti djelovanja i pristupa država članica i regionalnih tijela u vezi s praćenjem rizika i pripremljenosti;
19. smatra da prilagodljivo tržište osiguranja za prirodne katastrofe omogućuje osiguravajućim društvima da prilagode proizvode različitim uvjetima i vjeruje da je dobrovoljni okvir najbolji način za razvoj proizvoda koji odgovaraju prirodnim rizicima na određenom geografskom području;

o

o o

20. Nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te parlamentima država članica.